

Kunta- ja alueministeri
Anna-Kaisa Ikonen
Valtiovarainministeriö

Kirje kunta- ja alueministeri Ikoselle parlamentaarisen työn käynnistämiseksi kuntien tulevaisuudesta

Perustuslaki takaa yksilöille useita perusoikeuksia, joita valtion ja hyvinvointialueiden ohella kunnat toteuttavat. Esimerkiksi varhaiskasvatus ja koulutus muodostavat kuntien palveluista ja budjetista suurimman osan, lähes 70 prosenttia.

Syntyvyyden lasku, ikääntyminen, keskittyvä maahanmuutto ja kaupungistuminen vaikeuttavat ennennäkemättömällä tavalla kuntien mahdollisuuksia järjestää palveluita kuntalaisille. Muutos on vääjäämätön ja merkittävä niin väestöään menettävissä kunnissa kuin vauhdikkaasti kasvavissa kaupungeisakin.

Tilanne on muuttumassa kestäättömäksi. Meidän on ryhdyttävä välittömästi keskustelemaan siitä, mitä lainsäädännössä kunnille ja kaupungeille asetetut tehtävät tai velvoitteet käytännössä voivat tarkoittaa asukkaan näkökulmasta erilaisissa kunnissa. Tämän pohjalta on etsittävä ratkaisuja siihen, miten voimme turvata laadukkaat kuntapalvelut eri puolilla Suomea. Jos väestö- ja talouskehitykseen ei reagoida hallitusti, on nykyinen kunta- ja palvelurakenne vaarassa tulla tiensä päähän. Vielä ei kuitenkaan ole myöhäistä ryhtyä toimenpiteisiin.

Parlamentaarinen työ käynnistettävä kunnan palvelulupauksesta sekä kunta- ja palvelurakenteen uudistamisesta

Kuntaliitto ehdottaa, että kunta- ja alueministeri Ikonen johdolla asetetaan parlamentaarinen työryhmä, jonka tavoitteena on muodostaa näkemys siitä, mikä on kunnan palvelulupaus asukkaalleen, minkälaista kunta- ja palvelurakennetta palvelulupauksen toteuttaminen edellyttää kansallisella tasolla ja millaisia taloudellisia resursseja ja rahoitusjärjestelmää tämän palvelulupauksen toteuttaminen vaatii.

Työskentelyn tulee olla hallituskaudet ylittävää ja siihen tulee sitoutua myös seuraavassa hallitusohjelmassa parlamentaarisesti.

Kuntamarkkinoilla 17.9.2025 kahdeksan suurimman puolueen puoluejohtajat osoittivat valmiutta sitoutua parlamentaariseen yhteistyöhön kunta- ja palvelurakenteen uudistamisesta.

Kuntien talous ja palvelujen eriytyminen vaatii yhteistä linjaa

Kunnat ovat kyvykkäitä luovimaan suurten muutosten edessä. Tämä edellyttää kuitenkin kuntien ja valtion välistä luottamusta ja yhteistyötä. Kunnilla on laaja tehtäväkenttä ja merkittävä yhteiskunnallinen vastuu mm. demokratian vahvistamisessa.

Näkyvissä olevat haasteet ovat kompleksisia ja vaativat monipuolisia sekä poikkihallinnollisia ratkaisuja, joihin kaikki yhteiskunnan toimijat sitoutuvat. Haasteet tulee ratkoa paikallisen ja kansallisen politiikan yhteistyössä.

Siksi ratkaisuja on lähdettävä etsimään nyt laajalla rintamalla.

SUOMEN KUNTALIITTO

Minna Karhunen

Toimitusjohtaja

Jakelu

VM / kunta- ja alueministeri Ikonen

VM / valtiosihteeri kansliapäällikkönä Majanen

VM / osastopäällikkö Virsunen

VM / kirjaamo